

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.8.5.2025

**Pani
Joanna Kopczyńska
Prezes Państwowego
Gospodarstwa Wodnego Wody
Polskie**

Państwowe Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie
ul. Żelazna 59A
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/087–„Badanie sprawozdania finansowego Projektu Ochrony
Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły za rok 2024”**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie ¹ Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, ul. Tama Pomorzańska 13A, 70-030 Szczecin ² .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Joanna Kopczyńska, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, od 11 stycznia 2024 r.³ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Krzysztof Woś, Prezes PGW WP, od dnia 31 sierpnia 2022 r. do dnia 10 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania w zakresie finansowania zadań Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły. 2. Prawdliwość wydatkowania środków Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły, weryfikacji dokumentów potwierdzających operacje finansowe oraz ujęcia ich w ewidencji księgowej i w sprawozdaniach z tego Projektu.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały one wpływ na zakres objęty kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Cezary Mazik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/57/2025 z dnia 24 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej także: PGW WP.

² Dalej: RZGW w Szczecinie.

³ Dalej: Prezes. Dyrektorem RZGW w Szczecinie od 14 lutego 2024 r. jest Pan Michał Durka, a w okresie od dnia 27 kwietnia 2023 r. do dnia 13 lutego 2024 r. Dyrektorem była Pani Marta Kobrzyńska-Chudzik. Dyrektor RZGW w Szczecinie nie jest kierownikiem jednostki kontrolowanej w rozumieniu art. 2a pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie poddanym kontroli RZGW w Szczecinie prawidłowo realizował zadania związane z bieżącym zabezpieczeniem finansowania wydatków na Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły⁶, polegające na zapotrzebowaniu środków finansowych w sposób pozwalający na terminowe regulowanie zobowiązań. Prawidłowo wydatkowano także środki Projektu OPDOW, właściwie je rozliczono i ujęto w ewidencji księgowej jednostki. Stwierdzona w wyniku kontroli nieprawidłowość dotyczyła nie ujęcia w pierwotnie sporządzonym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. kwoty 6 734 574,10 PLN zwróconej przez PKP PLK S.A., która pomniejszyła wartość zrealizowanych zadań w ramach Projektu OPDOW. Nieprawidłowość ta została skorygowana jeszcze w toku kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania w zakresie finansowania zadań Projektu OPDOW

W ramach Projektu OPDOW RZGW w Szczecinie odpowiadał za realizację zadań komponentu 1: „Ochrona przed powodzią Odry Dolnej i Środkowej”⁸, tj. odpowiednio zadań inwestycyjnych zaplanowanych w podkomponentach: 1A „Ochrona przed powodzią obszarów na terenie województwa zachodniopomorskiego”⁹ oraz 1B „Ochrona środkowej i dolnej Odry”¹⁰.

Według stanu na dzień 31 marca 2025 r. na realizację ww. zadań inwestycyjnych zawarto następujące kontrakty:

- 1A.1 – „Chlewice-Porzecze. Wał cofkowy rzeki Odry przy rzece Myśli i Modernizacja polderu Marwickiego Etap I i II”¹¹ w dniu 15 maja 2017 r. na kwotę 9 776 109,74 PLN. W dniu 17 września 2019 r. RZGW w Szczecinie odstąpił od umowy z uwagi na problemy wykonawcy. Ostatecznie postanowieniem z dnia 9 marca 2020 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XII Wydział Gospodarczy, ogłosił upadłość tego wykonawcy. Dokończenie ww. inwestycji realizowane było głównie w ramach kontraktu 1A.4 – „Realizacja robót polegających na dokończeniu wałów przeciwpowodziowych Chlewice, Marwice-Krajnik, Mniszki-Gryfino”;
- 1A.2 – „Ochrona przeciwpowodziowa miejscowości Gryfino, Ognica i Piasek nad rzeką Odra. Modernizacja polderu Marwickiego – Etap III – stacja pomp Krajnik”¹² w dniu 7 września 2021 r. na kwotę 31 276 365,65 PLN (zmienioną

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Projekt OPDOW.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: komponent 1.

⁹ Dalej: podkomponent 1A.

¹⁰ Dalej: podkomponent 1B.

¹¹ Dalej: zadanie 1A.1 lub kontrakt 1A.1. Kontrakt zawarty pierwotnie przez Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie (dalej: ZZMiUW). Z dniem 2 stycznia 2018 r. RZGW w Szczecinie wstąpił w prawa i obowiązki z niego wynikające na podstawie art. 534 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, ze zm.), dalej: Prawo wodne.

¹² Dalej: zadanie 1A.2 lub kontrakt 1A.2.

aneksami do kwoty 39 563 976,96 PLN¹³). Zadanie zostało zakończone w dniu 6 września 2023 r., a koszt prac wyniósł 39 563 976,96 PLN;

- 1A.4 – „Realizacja robót polegających na dokończeniu wałów przeciwpowodziowych Chlewice, Marwice-Krajnik, Mniszki-Gryfino” w dniu 20 sierpnia 2020 r. na kwotę 19 191 848,83 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 21 327 043,23 PLN¹⁴). Zadanie zostało zakończone, w dniu 26 stycznia 2022 r. dokonano odbioru końcowego prac, a ich koszt wyniósł 21 327 043,23 PLN. Według stanu na dzień 16 kwietnia 2025 r. RZGW w Szczecinie naliczył karę umowną za opóźnienie w realizacji zadania w wysokości 199 595,24 PLN, z którą zgodził się wykonawca. W dniu 30 grudnia 2024 r. został złożony pozew o zapłatę kar umownych do Sądu Okręgowego w Warszawie;

- 1B.2 – „Prace modernizacyjne na Odrze granicznej. Etap I – Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania”¹⁵ w dniu 27 września 2021 r. na kwotę 247 909 687,60 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 291 627 736,34 PLN)¹⁶. Zadanie zostało podzielone na trzy części: 1B.2/1, 1B.2/2 i 1B.2/3. Czas na ukończenie robót określony został na 830 dni licząc od daty wydania polecenia rozpoczęcia robót przez Inżyniera Kontraktu, tj. na dzień 18 marca 2024 r.

Ostatecznie zadanie zostało zakończone, a pozwolenia na użytkowanie dla poszczególnych części zostały wydane: w dniach 21-22 grudnia 2023 r. dla części 1B.2/1 oraz w dniu 26 marca 2024 r. dla części 1B.2/3 przez Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, jak również w dniu 29 grudnia 2023 r. dla części 1B.2/2 przez Wojewodę Zachodniopomorskiego. Koszt wykonania przedmiotowych zadań wyniósł łącznie 279 959 987,72 PLN.

- 1B.3/1 – „Etap I – Budowa bazy postojowo-cumowniczej dla lodołamaczy”¹⁷ w dniu 7 maja 2021 r. na kwotę 22 093 080,64 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 27 672 097,03 PLN¹⁸). Zadanie zakończono w dniu 28 lutego 2023 r., natomiast w dniu 20 kwietnia 2023 r. podpisano protokół odbioru. Ostatecznie wykonawcy wypłacono kwotę 29 761 870,69 PLN¹⁹;

- 1B.3/1a – „Etap I – Budowa bazy postojowo-cumowniczej dla lodołamaczy – nasadzenia zastępcze”²⁰ w dniu 29 maja 2023 r. na kwotę 366 596,02 PLN. Zadanie zakończono w dniu 30 października 2023 r., a w dniu 24 listopada 2023 r. podpisano protokół odbioru. Wykonawcy wypłacono wynagrodzenie w wysokości 273 716,02 PLN²¹;

- 1B.3/2 – „Etap II – Budowa infrastruktury postojowo-cumowniczej na Odrze Dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugowego”²²;

¹³ Z uwzględnieniem aneksu nr 7 do kontraktu.

¹⁴ Z uwzględnieniem aneksu nr 6 do kontraktu.

¹⁵ Dalej: zadanie 1B.2 lub kontrakt 1B.2.

¹⁶ Z uwzględnieniem aneksu nr 2 do kontraktów 1B.2/1, 1B.2/2 i 1B.2/3.

¹⁷ Dalej: zadanie 1B.3/1 lub kontrakt 1B.3/1.

¹⁸ Z uwzględnieniem aneksu nr 5 do kontraktu.

¹⁹ Wskazana kwota nie uwzględnia pomniejszenia o kwotę zatrzymaną oraz kwotę wypłaconą bezpośrednio Podwykonawcy. Dodano wynagrodzenie za waloryzacje ustalone w ugodzie mediacyjnej.

²⁰ Dalej: zadanie 1B.3/1a lub kontrakt 1B.3/1a.

²¹ Wynagrodzenie wykonawcy dla kontraktu 1B.3/1a obejmuje wykonanie nasadzeń jak i trzyletnią pielęgnację drzew. Wykonawca otrzymał część wynagrodzenia należną za wykonanie nasadzeń. Pozostała kwota (za pielęgnację) będzie wypłacana sukcesywnie w ciągu trzech lat.

²² Dalej: zadanie 1B.3/2 lub kontrakt 1B.3/2.

- ✓ dla części I – w dniu 12 lipca 2021 r. na kwotę 16 552 095,70 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 22 218 211,18 PLN)²³. Zadanie zakończono w dniu 31 maja 2023 r., a wykonawcy z tego tytułu wypłacono wynagrodzenie w wysokości 21 244 613,39 PLN;
- ✓ dla części II – w dniu 30 czerwca 2021 r. na kwotę 1 998 179,30 PLN. Zakończenie realizacji zadania zaplanowane było na dzień 27 stycznia 2022 r. Realizację zadania zakończono w dniu 11 lutego 2022 r., a odbiory końcowe trwały do dnia 15 lipca 2022 r. Koszty realizacji tej części zamknęły się kwotą 1 998 179,30 PLN. Z tytułu opóźnień i nienależytego wykonania umowy RZGW w Szczecinie naliczył wykonawcy karę umowną w wysokości 443 595,90 PLN, według stanu na dzień 15 kwietnia 2025 r. sporządzono pozew i sprawę wniesiono do Sądu Okręgowego w Warszawie;
- 1B.4/2 – „Bagrowanie Przekopu Klucz-Ustowo”²⁴ w dniu 16 lipca 2020 r. na kwotę 6 970 181,22 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 27 370 399,74 PLN)²⁵. Realizacja zadania została zakończona, a w dniu 28 lutego 2022 r. dokonano odbioru końcowego. Koszty realizacji kontraktu zamknęły się kwotą 27 370 399,74 PLN;
- 1B.5/1 – „Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – Most kolejowy w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie”²⁶ w dniu 13 września 2021 r. na kwotę 347 652 466,74 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 547 900 643,63 PLN)²⁷. Zadanie zakończono w dniu 20 grudnia 2023 r. Wykonawcy wypłacono wynagrodzenie w wysokości 534 079 087,87 PLN²⁸. W dniu 18 października 2022 r. na mocy zawartego aneksu nr 1 PKP PLK S.A. wprowadzona została do zadania 1B.5/1 jako współzamawiający w zakresie dotyczącym płatności za prace infrastrukturalne. Mając na uwadze fakt, że przedmiotowa inwestycja wymagała współpracy pomiędzy RZGW w Szczecinie a PKP PLK S.A., wyodrębniono w ramach jej realizacji dwie części: mostową i infrastrukturalną. W ramach prac infrastrukturalnych PKP PLK S.A. zobowiązała się partycypować w kosztach prac projektowych, nadzoru inwestorskiego i robót budowlanych.
- 1B.5/2 – „Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – Most drogowy w km 2,45 rzeki Warty w Kostrzynie nad Odrą”²⁹ w dniu 16 lipca 2021 r. na kwotę 101 190 434,37 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 129 256 835,88 PLN)³⁰. Zakończenie zadania planowane jest na dzień 13 października 2025 r. Zaawansowanie finansowe i rzeczowe zadania według stanu na dzień 31 marca 2025 r. wyniosło odpowiednio: 71,53% i 57,06%³¹;

²³ Z uwzględnieniem aneksu nr 5 do kontraktu.

²⁴ Dalej: zadanie 1B.4/2 lub kontrakt 1B.4/2.

²⁵ Z uwzględnieniem aneksu nr 3 do kontraktu.

²⁶ Dalej: zadanie 1B.5/1 lub kontrakt 1B.5/1.

²⁷ Z uwzględnieniem aneksu nr 9 do kontraktu.

²⁸ Kwota ta obejmuje także część infrastrukturalną do refundacji przez PKP PLK S.A.

²⁹ Dalej: zadanie 1B.5/2 lub kontrakt 1B.5/2.

³⁰ Z uwzględnieniem aneksu nr 4 do kontraktu.

³¹ Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. wyniosło odpowiednio: 34,82% i 21,75%. Różnica pomiędzy wykonaniem rzeczowym a finansowym wynika z wypłaty zaliczki, tj. 15% sumy kontraktowej, która jest rozliczana w trakcie realizacji prac budowlanych oraz wartości prac waloryzowanych i kwot warunkowych. O przyczynach opóźnień i ryzykach związanych z zadaniem 1B.5/2 więcej w części 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

- 1B.5/3 – „Przebudowa mostu kolejowego w celu zapewnienia minimalnego prześwitu (Most kolejowy w km 615,1 rzeki Odry w Kostrzynie nad Odrą)”³² w dniu 6 lipca 2021 r. na kwotę 23 152 848,29 PLN (zwiększoną aneksami do kwoty 34 519 114,44 PLN)³³. Realizację zadania zakończono w dniu 21 listopada 2023 r. Wykonawcy z tytułu realizacji zadania wypłacono 34 513 995,60 PLN.

Natomiast w ramach komponentu 5A – „Zarządzanie Projektem i opracowanie dalszych studiów”³⁴, na realizację zadań 5.3 i 5.4³⁵ – „Nadzór projektowo-konstrukcyjny. Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Odry i Wisły”, w dniach 16 marca 2017 r.³⁶ oraz 10 listopada 2016 r. zawarto kontrakty z Konsultantem Wsparcia Technicznego³⁷ na łączną kwotę 69 902 730,24 PLN. Z dniem 31 grudnia 2023 r. zakończono realizację kontraktu 5.3, natomiast realizację kontraktu 5.4 wydłużono do dnia 20 grudnia 2025 r.³⁸

Ponadto RZGW w Szczecinie w dniu 20 stycznia 2020 r. zawarł kontrakt 1A.6 – „Ochrona placu budowy”³⁹ na kwotę 95 940,00 PLN, którego realizacja została zakończona w dniu 31 sierpnia 2020 r.

(akta kontroli str. 33-62, 99-115, 124-158 plik 135-294, 332-333)

1.1 Plan wydatków oraz zaawansowanie finansowe zadań Projektu OPDOW

Opis stanu
faktycznego

Koszty realizacji zadań przypisanych w ramach Projektu OPDOW do realizacji przez RZGW w Szczecinie⁴⁰, planowane były na kwotę 290 943 000,00 EUR, co stanowiło równowartość 1 210 322 880,00 PLN⁴¹

Do dnia 31 grudnia 2024 r. RZGW w Szczecinie na realizację tych zadań wydatkował 918 706 906,46 PLN⁴², tj. 75,91% środków przewidzianych do wykorzystania.

W 2024 r. koszty realizacji zadań w ramach Projektu OPDOW zamknęły się kwotą 150 182 334,11 PLN⁴³, z czego wydatkowano odpowiednio:

- na podkomponent 1A: 763,83 PLN;
- na podkomponent 1B: 133 688 078,35 PLN;
- na komponent 5A: 16 493 491,93 PLN⁴⁴.

W pierwotnie sporządzonym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. przekazywanym do BKP, RZGW w Szczecinie nie ujęło kwoty 6 734 574,10 PLN,

³² Dalej: zadanie 1B.5/3 lub kontrakt 1B.5/3.

³³ Z uwzględnieniem aneksu nr 8 do kontraktu.

³⁴ Dalej: komponent 5A.

³⁵ Dalej: zadanie 5.4.

³⁶ Kontrakt został zawarty pierwotnie przez ZZMUW. Z dniem 2 stycznia 2018 r. RZGW w Szczecinie wstąpił w prawa i obowiązki z niego wynikające na podstawie art. 534 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego.

³⁷ Dalej: KWT.

³⁸ Na mocy Aneksu nr 15 z 16 grudnia 2024 r. zwiększającego wartość kontraktu 100 758 055,94 PLN (zwiększenie o 1 192 658,00 PLN).

³⁹ Dalej: zadanie 1A.6 lub kontrakt 1A.6.

⁴⁰ Zgodnie z Procurement Plan – dalej: PP, z dnia 19 lutego 2024 r.

⁴¹ Według kursu EUR=4,16 PLN, przyjętego do przeliczeń zamówień publicznych w Projekcie OPDOW.

⁴² Przed dokonaniem korekty sprawozdania rocznego było to 925 441 480,56 PLN.

⁴³ Wartość wydatków bez zwrotów i korekt wyniosła 185 180 009,23 PLN.

⁴⁴ Przed dokonaniem korekty sprawozdania było to 23 228 066,03 PLN.

zmniejszającej wartość zadań podkomponentu 5A, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 9-24, 89, 116-119, 124-158 plik 1-8, 295-331, str.160)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. roszczenia dotyczące realizacji zadań inwestycyjnych Projektu OPDOW wynosiły 68 145 643,44 PLN, z czego 4 896 297,91 PLN stanowiły roszczenia RZGW w Szczecinie, a 63 249 345,53 PLN wykonawców. Według wyjaśnień Dyrektora RZGW w Szczecinie prowadzone są działania w sprawie rozliczenia tych roszczeń i istnieją duże szanse, że zakończą się one porozumieniem zamykającym spór i znacznie redukującym ich wartość.

NIK zwraca uwagę na potrzebę dokonania, w miarę możliwości, rozliczenia roszczeń powstałych w wyniku realizacji Projektu OPDOW do końca jego realizacji, tj. do dnia 30 czerwca 2025 r. Po tym terminie ich finansowanie będzie musiało nastąpić wyłącznie ze środków budżetu państwa.

(akta kontroli str. 37, 96, 100, 124-158 plik 1-4)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Według aneksu nr 1 z dnia 18 października 2022 r. do kontraktu 1B.5/1 część mostowa tego zadania miała być finansowana przez RZGW w Szczecinie, a część infrastrukturalna przez PKP PLK S.A. Wydatki poniesione na część infrastrukturalną tego zadania związane z układem stacyjnym i torowym były wydatkami niekwalifikowanymi Projektu. Ustalono, że wydatki poniesione przez RZGW w Szczecinie przed datą zawarcia ww. aneksu, w zakresie waloryzacji, prac projektowych i nadzoru inwestorskiego dotyczących części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1 zostaną zwrócone przez PKP PLK S.A. W okresie od dnia 14 sierpnia do dnia 4 listopada 2024 r. RZGW w Szczecinie otrzymał od PKP PLK S.A. jako rozliczenie prac projektowych i nadzoru inwestorskiego związanego z realizacją części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1 kwotę 6 852 259,13 PLN, z czego 6 734 574,10 PLN⁴⁵ zaksięgowano jako należność główną, a 117 685,03 PLN jako odsetki za niedotrzymanie terminów płatności. Należności głównej nie wykazano przy tym w systemie ewidencyjnym Projektu OPDOW jako zmniejszenie wydatków w podkomponencie 5A i nie ujęto w sprawozdaniu finansowym za 2024 r. przekazywanym do PGW WP Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły⁴⁶. Środki te wcześniej zostały ujęte w ewidencji Projektu jako środki wydatkowane na Projekt OPDOW, a ponieważ dotyczą zadań wykonanych przez Konsultanta Wsparcia Technicznego⁴⁷ w ramach podkomponentu 5A, zrealizowanych na rzecz części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1, nie powinny być wliczane do wydatków Projektu OPDOW.

Dyrektor RZGW w Szczecinie wyjaśnił, że przedmiotowe środki omyłkowo nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym za 2024 r., a błąd ten został

⁴⁵ Kwota ta pierwotnie została sfinansowana następującymi środkami: 3 368 403,21 PLN pochodziło z MBOiR, 1 024 871,84 PLN pochodziło z BRRE, a 2 341 299,05 PLN pochodziło ze środków własnych PGW WP.

⁴⁶ Dalej: BKP.

⁴⁷ Dalej: KWT.

skorygowany w dniu 16 kwietnia 2025 r. poprzez przesłanie do BKP korekty sprawozdania rocznego.

(akta kontroli str. 100, 116-119, 124-158 plik 1-8, 295-331)

1.2 Finansowanie Projektu, zapotrzebowanie na środki i ich uruchamianie

Opis stanu
faktycznego

W 2024 r. RZGW w Szczecinie na realizację zadań Projektu OPDOW wydatkował środki w wysokości 150 182 334,11 PLN⁴⁸, które ostatecznie sfinansowane zostały z następujących źródeł:

- Banku Światowego⁴⁹ w wysokości 103 914,79 PLN⁵⁰,
- Banku Rozwoju Rady Europy⁵¹ w wysokości 87 934 529,16 PLN⁵²,
- budżetu państwa w kwocie 85 710 644,70 PLN,
- Unii Europejskiej w kwocie 1 061 759,46 PLN,
- środków własnych PGW WP w wysokości (minus) 24 628 514,00 PLN⁵³.

W 2024 r. RZGW w Szczecinie złożył 16 wniosków o uruchomienie środków finansowych z umowy dotacji na zadania Projektu OPDOW⁵⁴. Czas oczekiwania na uruchomienie tych środków, liczony od daty wysłania wniosku do daty otrzymania środków na rachunek RZGW w Szczecinie, wyniósł średnio 15 dni⁵⁵.

(akta kontroli str. 9-25, 89, 101, 124-158 plik 1, 9-134)

NIK wskazuje, że RZGW w Szczecinie w 2024 r. na realizację zadań Projektu OPDOW zaangażował środki własne w łącznej kwocie 94 654 857,01 PLN, pomimo że środki na finansowanie tego Projektu były zabezpieczone i dostępne od początku roku. Przyczyną tego stanu było m.in. zawarcie stosownej umowy dotacji dopiero w dniu 15 marca 2024 r.⁵⁶, co wynikało m.in. z długotrwałego procesu uzgodnień pomiędzy jej stronami. Ostatecznie środki własne PGW WP zostały zrefundowane środkami z umowy dotacji po upływie od czterech do 302 dni. W zaistniałej sytuacji RZGW w Szczecinie zmuszony był zaangażować przejściowo środki własne, aby przeciwdziałać naliczeniom przez kontrahentów odsetek za nieterminowe płatności zobowiązań.

(akta kontroli str. 91-95)

W celu zapewnienia finansowania zadań realizowanych przez RZGW w Szczecinie jednostka ta zawarła następujące umowy o dofinansowanie ze środków budżetu Unii Europejskiej:

- umowa POIS.03.02.00-00-0086/20-00 – „Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania – odcinek 1, 2 i 4” w dniu 13 grudnia 2020 r. ze Skarbem Państwa – Centrum Unijnych Projektów Transportowych w ramach działania 3.2 Rozwój transportu morskiego, śródlądowych dróg wodnych i połączeń multimodalnych, Oś priorytetowa III

⁴⁸ Przed dokonaniem korekty sprawozdania rocznego było to 156 916 908,21 PLN.

⁴⁹ Dalej także: MBOiR.

⁵⁰ Przed dokonaniem korekty sprawozdania rocznego było to 3 472 318,00 PLN,

⁵¹ Dalej: BRRE.

⁵² Przed dokonaniem korekty sprawozdania rocznego było to 88 959 401,00 PLN.

⁵³ Przed dokonaniem korekty sprawozdania rocznego było to 22 287 214,95 PLN.

⁵⁴ Umowa dotacji z 15 marca 2024 r. zawarta pomiędzy Ministerstwem Infrastruktury a PGW WP, zgodnie z którą na realizację Projektu OPDOW przekazywano środki finansowe z Banku Światowego, BRRE i budżetu państwa.

⁵⁵ Od ośmiu do 22 dni.

⁵⁶ W 2024 r. realizacja zadań Projektu OPDOW finansowana była m.in. ze środków pochodzących z Banku Światowego i BRRE na podstawie ww. umowy dotacji.

Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego POLiŚ 2014-2020. Kwota dofinansowania wynosiła 211 634 420,83 PLN, a okres kwalifikowalności wydatków miał się zakończyć z dniem 31 grudnia 2023 r. Z uwagi na harmonogram realizacji inwestycji wykraczający poza 2023 r. podjęta została decyzja o rozwiązaniu tej umowy. W dniu 13 marca 2023 r. podpisano stosowne porozumienie w tej sprawie;

- umowa INEA/CEF/TRAN/M2019/2092901 – „Ułatwienie zrównoważonego połączenia zaplecza z głównym portem w Szczecinie: most kolejowy na rzece Regalicy” nr działania 2019-PL-TM-0244-W (współfinansowanie kontraktu OVFMP 1B.5/1 – „Przebudowa mostów w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – Most kolejowy w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie”). Dotacja została udzielona w ramach Instrumentu Finansowego „Łącząc Europę” CEF, na podstawie Grant Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2019/2092901 zawartego z The Innovation and Networks Executive Agency (INEA).

(akta kontroli str. 161)

W 2024 r. RZGW w Szczecinie w wyniku zawartego porozumienia technicznego⁵⁷ oraz oświadczeń przedkładanych PKP PLK S.A. dokonał rozliczenia z tym podmiotem większości prac infrastrukturalnych dotyczących zadania 1B.5/1 sfinansowanych pierwotnie przez RZGW w Szczecinie przed 18 października 2022 r.⁵⁸, o wartości:

- 28 263 101,02 PLN, które zostały rozliczone poprzez złożenie 10 korekt faktur przez wykonawcę dotyczących waloryzacji części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1, zmniejszających wartość zadań opłaconych przez RZGW w Szczecinie oraz zwrot tych środków na konto RZGW w Szczecinie⁵⁹,
- 6 852 259,13 PLN, które zostały przekazane bezpośrednio przez PKP PLK S.A., z czego 6 734 574,10 PLN⁶⁰ zaksięgowano jako należność główną, a 117 685,03 PLN jako odsetki. Środki te dotyczyły wykonanych przez KWT i wcześniej opłaconych przez RZGW w Szczecinie prac projektowych oraz nadzoru inwestorskiego nad realizacją części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1. Z kwoty tej do PGW WP Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej⁶¹ i Ministerstwa Finansów⁶² zwrócono łącznie 4 429 712,72 PLN⁶³, które pierwotnie zostały opłacone ze środków MBOiR i BRRE, z czego 36 437,67 PLN stanowiły naliczone odsetki, a należność główna 4 393 275,05 PLN⁶⁴.

⁵⁷ Z dnia 27 czerwca 2024 r. zawartego pomiędzy RZGW w Szczecinie, PKP PLK S.A. i Budimex S.A. (wykonawcą zadania 1B.5/1).

⁵⁸ W dniu 18 października 2022 r. na mocy zawartego aneksu nr 1, PKP PLK S.A. wprowadzona została do zadania 1B.5/1 jako współzamawiający w zakresie dotyczącym płatności za prace infrastrukturalne.

⁵⁹ W dniu 26 sierpnia 2024 r. Kwota ta w całości pierwotnie została sfinansowana ze środków własnych PGW WP.

⁶⁰ Kwota ta pierwotnie została sfinansowana następującymi środkami: 3 368 403,21 PLN pochodziło z MBOiR, 1 024 871,84 PLN z BRRE, a 2 341 299,05 PLN ze środków własnych PGW WP.

⁶¹ Dalej: PGW WP KZGW.

⁶² Na rachunek Ministerstwa Finansów zwrócono kwotę 156,00 PLN z dotacji z 2017 r. (sprzed daty utworzenia PGW WP), pozostałe środki przekazano na rachunek PGW WP KZGW.

⁶³ W dniach: 29 sierpnia 2024 r. oraz 11 września 2024 r.

⁶⁴ Pozostałe pierwotnie wykorzystane środki pochodziły ze środków własnych PGW WP.

Według stanu na dzień 17 kwietnia 2025 r. do zapłaty przez PLK PKP S.A. pozostawało z tytułu prac projektowych oraz nadzoru inwestorskiego łącznie 1 726 499,05 PLN⁶⁵, podejmowane są działania w zakresie odzyskania tej kwoty.

(akta kontroli str. 89, 116-119, 124-158 plik 295-331)

Stwierdzone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Zamówienia publiczne

Opis stanu
faktycznego RZGW w Szczecinie w 2024 r. w ramach Projektu OPDOW nie prowadził oraz nie rozstrzygał postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

(akta kontroli str. 34)

Stwierdzone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Kontrola zarządcza w ramach Projektu OPDOW oraz zagrożenia, ryzyka i problemy związane z jego realizacją

Opis stanu
faktycznego W ramach kontroli zarządczej Projektu OPDOW prowadzono cykliczne narady koordynacyjne i spotkania techniczne z KWT dotyczące wdrażanych kontraktów, w ramach których omawiane były problemy i ryzyka oraz proponowane sposoby ich rozwiązania. Ponadto odbywały się w tym zakresie również rady budów przeprowadzane ze wszystkimi stronami procesu inwestycyjnego oraz BKP, a także prowadzono rady Projektu z udziałem KWT, dyrekcji RZGW w Szczecinie i BKP. W ich ramach dokonywano analiz ryzyk na poszczególnych kontraktach, celem wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń. Prowadzono także konsultacje społeczne dokumentów Projektu OPDOW, nawiązywano dialog społeczny, organizowano spotkania, udzielano odpowiedzi na pytania, składano wyjaśnienia, prowadzono akcje informacyjne w mediach.

W ramach przeprowadzonej przez NIK kontroli zidentyfikowano m.in. następujące ryzyka:

- zadanie 1B.2 - ryzyko konieczności dostosowania zakończonej inwestycji do zgodności z treścią nowej lub zmienionej decyzji środowiskowej, nowego lub zmienionego pozwolenia na realizację inwestycji, nowych lub zmienionych pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń na użytkowanie, w przypadku ich wzruszenia, co w konsekwencji może również generować m.in. dodatkowe koszty⁶⁶;
- zadanie 1B.5/2 – warunki gruntowe wokół podpór uniemożliwiają realizację robót zgodnie z zaprojektowaną technologią - prace rozbiórkowe w osłonie ścianki szczelnej (wynikającą z uzyskanej decyzji środowiskowej). Możliwe długotrwałe procedowanie wniosku o zmianę zezwolenia na realizację inwestycji zagraża ukończeniu robót rozbiórkowych przed datą ukończenia, tj. 13 października 2025 r. Może to wywołać dalsze roszczenia wykonawcy dotyczące czasu na ukończenie i/lub zwiększenie zaakceptowanej kwoty

⁶⁵ W 2025 r. (do dnia 17 kwietnia) PLK PKP S.A. przekazała RZGW w Szczecinie z tego tytułu 142 584,51 PLN.

⁶⁶ Według stanu na 16 kwietnia 2025 r. RZGW w Szczecinie nie otrzymało żadnych informacji dotyczących wzruszenia przez organ decyzji pozwolenia na realizację inwestycji oraz pozwolenia na użytkowanie.

kontraktu. Według wyjaśnień Dyrektora RZGW w Szczecinie sytuacja ta może doprowadzić do zagrożenia płynności finansowej w przypadku trudności z zapewnieniem finansowania zadania po dniu 31 grudnia 2025 r.;

- zadanie 1B.3/2 (część II – dostawy) - ryzyko długotrwałego sporu sądowego w sprawie kary za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy przez wykonawcę.

W odniesieniu do powyższego RZGW w Szczecinie podejmował m.in. następujące działania celem przeciwdziałania wskazanym ryzykom:

- uzgadnianie harmonogramów robót, wzywanie wykonawców do prowadzenia działań wynikających z kontraktów, mobilizowanie i ścisła współpraca z KWT w tym zakresie;
- prowadzenie monitoringu wszystkich spotkań konsultacyjnych, które odbywają się w ramach Projektu OPDOW i bieżące informowanie BKP o opóźnieniach i ryzykach związanych z realizacją zadań tego Projektu.

(akta kontroli str. 33-62, 124-158 plik 8, 332-333)

W badanym okresie RZGW w Szczecinie wskazał na poprawę we współpracy z KWT. Przekazywana dokumentacja wymagała jednak nadal szczegółowej weryfikacji, zgłaszano do niej uwagi oraz wprowadzano zmiany i poprawki. W celu zminimalizowania tych ryzyk wprowadzono harmonogramy cyklicznych spotkań i narad technicznych ze wszystkimi stronami procesów inwestycyjnych oraz nadal kontynuowano cykliczne rady projektu z udziałem zarządzających wysokiego szczebla KWT.

(akta kontroli str. 38-62)

W 2024 r. w RZGW w Szczecinie został przeprowadzony przez BKP audyt z wydatków poniesionych w ramach realizacji Projektu OPDOW, który nie wykazał nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 5-8)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie RZGW w Szczecinie właściwie realizował zadania związane z bieżącym zabezpieczeniem finansowania wydatków na Projekt OPDOW, polegające na zapotrzebowaniu środków finansowych w sposób pozwalający na terminowe regulowanie zobowiązań. Stwierdzona w wyniku kontroli nieprawidłowość dotyczyła nie ujęcia w pierwotnie sporządzonym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. kwoty 6 734 574,10 PLN zwróconej przez PKP PLK S.A., która pomniejszała wartość zrealizowanych zadań w ramach podkomponentu 5A. Nieprawidłowość ta została usunięta w toku kontroli NIK.

2. Prawdliwość wydatkowania środków Projektu OPDOW, weryfikacji dokumentów potwierdzających operacje finansowe oraz ujęcia ich w ewidencji księgowej i w sprawozdaniach z tego Projektu

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęte zostały wydatki na łączną kwotę 177 078 925,78 PLN⁶⁷; tj. 95,63%⁶⁸ wartości wydatków bez zwrotów i korekt poniesionych przez RZGW w Szczecinie na realizację Projektu OPDOW w 2024 r. Wydatki te udokumentowano 35 dowodami księgowymi, z czego:

- 26 wydatków na łączną kwotę 162 249 508,20 PLN zostało poniesionych na realizację zadań komponentu 1;
- dziewięć wydatków na kwotę 14 829 417,58 PLN zostało poniesionych na realizację zadań komponentu 5A.

Poddane kontroli wydatki, nie budziły zastrzeżeń w zakresie dotyczącym zgodności z celami realizacji Projektu OPDOW oraz warunkami umowy zawartej z Bankiem Światowym⁶⁹. Wykazane w dokumentach źródłowych wielkości zostały ujęte w księgach rachunkowych RZGW w Szczecinie. Dokumenty księgowe potwierdzające poniesienie kontrolowanych wydatków były kompletne oraz zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez osoby upoważnione. Zbadane wydatki zostały poniesione zgodnie z zawartymi kontraktami na realizację zadań Projektu OPDOW oraz odpowiednio udokumentowane (raporty miesięczne i finansowe KWT wraz z załącznikami, przejściowe świadectwa płatności lub protokoły odbioru robót wraz z załącznikami, kontrakty).

Poddane badaniom wydatki zostały ujęte w udostępnionym przez BKP programie ewidencji danych Projektu OPDOW, a także w zestawieniu tabelarycznym wydatków oraz w miesięcznych i kwartalnych sprawozdaniach finansowych. Dane ujęte w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej prowadzonej przez RZGW w Szczecinie⁷⁰.

(akta kontroli str. 26-32, 90, 124-158 plik 1, 174-302, str. 159)

W badanym okresie RZGW w Szczecinie przekazywał sprawozdania finansowe do BKP w terminach i formie określonej w rozdziale 8.4 i 9.2.2 Podręcznika Operacyjnego Projektu OPDOW.

Niezależnie od powyższego w dniu 16 kwietnia 2025 r. sporządzono korektę sprawozdania finansowego za 2024 r. zawierającą zmniejszenie wydatków podkomponentu 5A o kwotę 6 734 574,10 PLN, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1.1 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 9-24, 48, 124-158 plik 1, 300-301)

⁶⁷ Wydatki wybrane zostały do badania losowo przy wykorzystaniu metody statystycznej MUS (ang: Monetary Unit Sampling) – próbkowanie według jednostek pieniężnych. Metodą MUS nie wylosowano korekt o wartości ujemnej na łączną kwotę 28 263 101,02 PLN, z tego powodu kwota próby jest wyższa niż wartość łącznych wydatków RZGW SZ za 2024 r.

⁶⁸ W 2024 r. RZGW w Szczecinie wydatkował środki w wysokości 156 916 908,21 PLN, a ich wartość bez korekt i zwrotów wyniosła 185 180 009,23 PLN.

⁶⁹ Umowa Pożyczki nr 8524PL zawarta w dniu 10 września 2015 r. pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Bankiem Światowym, na częściowe sfinansowanie zadań Projektu OPDOW.

⁷⁰ W zakresie próby poddanej badaniu.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW w Szczecinie, zgodnie z celami Projektu OPDOW, wydatkował środki na jego realizację oraz rzetelnie prowadził ewidencję poniesionych wydatków. Poddane kontroli wydatki zostały prawidłowo rozliczone oraz właściwie ujęte w ewidencji księgowej kontrolowanej jednostki.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, 15 maja 2025 r.

Kontroler

Cezary Mazik

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor

Radosław Kujawiński

/podpisano elektronicznie/